

Managementcursus voor aios medische microbiologie 2018

Algemene gegevens

Omvang van de cursus:

De cursus bestaat uit 2 blokken van elk 7 dagdelen, inclusief 2 overnachtingen per blok.
Daarnaast is er een tussentijdse opdracht en enig leeswerk.
Totale studietijd: 7 dagen aanwezigheid en 1,5 dag huiswerk.
De cursus wordt in principe eenmaal per jaar gegeven.

Data 2018:

- Blok 1: maandag 8 oktober t/m woensdag 10 oktober 2018
- Blok 2: maandag 19 november t/m woensdag 21 november 2018

Locatie: Villa Heidebad, Molenweg 27 te 8162 PE EPE (Gld)

Begeleiding: Dr. M.A. (Margo) Kusters-van Someren, directeur NVMM, tel.030-2767522,
e-mail: bureau@nvmm.nl

Organisatie en informatie:

Academie voor Medisch Specialisten
t.a.v. A. (Anita) van Amerongen
Orteliuslaan 750 - 3528 BB UTRECHT
Postbus 8153 - 3503 RD UTRECHT
Telefoon (030) 247 4197 of (06) 109 177 15
E-mail: anita.amerongen@academiems.nl
www.academiemedischspecialisten.nl

Kosten: € 2600,-- (inclusief verblijfskosten en overnachtingen) voor leden De Jonge Specialist
€ 2800,-- (inclusief verblijfskosten en overnachtingen) voor niet-leden

Inleiding

Het Concilium Microbiologicum Medicum heeft in 2010 besloten tot de organisatie van een jaarlijkse, verplichte cursus management voor alle aios medische microbiologie in de laatste fase van hun opleiding. De Academie voor Medisch Specialisten is gevraagd om deze cursus te organiseren. De eerste cursus heeft plaatsgevonden in het najaar van 2010. Deze is schriftelijk en mondeling geëvalueerd. De evaluaties zijn verwerkt in een bijgesteld programma. Navolgend een beschrijving van doelgroep en doelstellingen en het voorlopige programma. Docenten worden vermeld onder voorwaarde van beschikbaarheid.

Doelgroep

Het is wenselijk dat de cursisten al enige ervaring hebben opgedaan met het functioneren binnen een medisch laboratorium voordat ze aan de managementcursus deelnemen. Bovendien leert de ervaring met aios, dat zij vrij kort voor het voltooien van de specialisatie het meest ontvankelijk zijn voor de problematiek van het management. Enerzijds vanwege de inmiddels opgedane ervaring; anderzijds omdat basiskennis over organisatie en financiering van de zorg van belang is voor het maken van een beter gefundeerde keuze voor een bepaalde werkplek. Het is daarom wenselijk, dat de cursisten de cursus bij voorkeur volgen in de laatste twee jaar van de opleiding tot arts-microbioloog.

Doelstellingen

De managementcursus heeft de volgende doelen. Deze zijn beschreven in de volgorde, waarin ze aan de orde komen in de cursus en geven geen prioriteit weer. *Na afloop*

- 1. kunnen de cursisten een aantal ontwikkelingen beschrijven, die spelen in de omgeving van medische laboratoria (zorgstelsel, financiering, wetgeving, organisatie van ziekenhuizen) en zijn zij in staat om op grond daarvan een ontwerp te maken van een strategisch plan.*
- 2. kunnen de cursisten beschrijven aan welke eisen de planning en control cyclus van een zorginstelling en een laboratorium dient te voldoen en zijn zij in staat om op grond daarvan een ontwerp te maken van een jaarplan, een projectplan en een kostprijsberekening.*
- 3. kunnen de cursisten beschrijven aan welke eisen een goed functionerende vakgroep moet voldoen, hebben zij een aantal basale vaardigheden verworven met betrekking tot feedback geven, onderhandelen en conflicthantering en kunnen zij een beknopt persoonlijk ontwikkelingsplan schrijven*
- 4. kunnen de cursisten beschrijven wat er nodig is voor een goed management van het laboratorium en hebben zij een aantal basale vaardigheden verworven met betrekking tot leiding geven en verandermanagement.*

Academie voor Medisch Specialisten

De Academie voor Medisch Specialisten is een samenwerkingsverband tussen de Federatie Medisch Specialisten, het instituut Beleid & Management in de Gezondheidszorg van de Erasmus Universiteit Rotterdam en de VvAA. De Academie als zodanig bestaat sinds eind 2008, maar de eerste twee partners werkten in het kader van het Erasmus Orde Medisch Management Programma al sinds 1990 samen aan managementscholing van medisch specialisten en aios. De Academie verzorgt een groot aantal basiscursussen management voor aios, onder meer voor alle aios van Erasmus MC en VUmc en de Federatie Medisch Laboratorium Specialismen.

Programma managementcursus voor aios medische microbiologie 2018

(lunches, korte pauzes en diners zijn niet steeds apart benoemd)

Blok 1

Maandag 8 oktober

- 11.00 Kennismaking en inventarisatie leerdoelen, toelichting op het programma
Docent: Pieter Wijnsma, zelfstandig adviseur, oud-directeur Academie voor Medisch Specialisten
- 11.30 **Bespreking organisatie van ziekenhuis en medische staf en laboratorium**
Trefwoorden: historie, lezen organogrammen, wel en niet gekantelde ziekenhuizen, verschil UMC's en periferie, positie laboratoria, organisatie en functioneren medische staf, functies medisch managers, ziekenhuiscommissies, aantal managementlagen, front office en back office
Docente: Pieter Wijnsma
- 12.30 Lunch
- 13.30 **Bespreking organisatie van ziekenhuis en medische staf en laboratorium (vervolg)**
- 14.30 Pauze
- 14.45 **Verandermanagement**
Trefwoorden: het vormgeven van een strategie, van ambitie naar werkelijkheid, soorten veranderingsprocessen, voorwaarden voor effectieve verandering, de harde en zachte kanten van veranderingen, veranderingen van onderop en van bovenaf, projectmanagement, aansluiting bij de beleidscycli van het ziekenhuis, bespreking van de huiswerkopdracht
Docent: Pieter Wijnsma
- 18.30 Diner
- 20.00 Introductie over beroepsprofiel en praktische opdracht : hoe ziet de medische microbiologie eruit over 10-15 jaar?
Docent: Jan Kluytmans, voorzitter NVMM

Dinsdag 9 oktober

09.00 **Functioneren van het zorgstelsel**

Trefwoorden: wetgeving, macrokader zorg, functioneren van de zorgmarkt, financiering van de zorg (FB, DBC's, DOT), financiering van laboratoria, honorering van medisch specialisten, consequenties voor organisatie en strategie van zorgaanbieders, consequenties voor laboratoria

Docent: Nico Cuppen, Cuppen Consulting

12.30 Lunch

13.30 **De bedrijfseconomie van het lab**

Trefwoorden: kenmerken ondernemend leiding geven, het lab als business unit, maken ondernemingsplan, maken van een begroting, onderscheid exploitatie- en investeringsbegroting, opstellen business cases (adhv. casus investering), maken kostprijsberekening (adhv. casus), principes van benchmarking

Docent: Nico Cuppen, Cuppen Consulting

17.00 Pauze met warme snack

17.30 **Vorbereiding huiswerkopdracht**

De deelnemers krijgen de opdracht om kleine groepjes te vormen (maximaal 5 groepen) en gezamenlijk onderzoek te doen naar de vraag hoe een bepaalde vakgroep haar ambities tracht te realiseren (via haar strategie of een onderdeel daarvan). Daartoe selecteren ze een lab uit van hun keuze, lezen van te voren relevante documenten van dit lab (zoals jaarverslag en beleidsplan) en maken een afspraak om gezamenlijk een aantal mensen op dit lab (van hoofd tot analist) te interviewen met het oog op de beantwoording van hun onderzoeksvraag. Op basis hiervan bereiden ze een presentatie voor aan de hele groep. Zie de bijgevoegde instructie (bijlage).

Docent: Margo Kusters (begeleider)

20.00 Diner

Woensdag 10 oktober : Aspecten van het labmanagement

09.00 **Managementaspecten van laboratoriumfusie**

Docent: Frans Stals, arts-microbioloog Atrium-Orbis

10.15 Pauze

10.30 **Businesscase Inkoop apparatuur**

Docent: Ester Frusch, senior controller Zuyderland (o.v.b.)

12.00 Lunch

- 13.00 **Financieel management van het medisch microbiologisch laboratorium**
bespreking van het financieel beheer van een lab (exploitatie, investeringen, inkomstenbronnen, kostprijs en vraagprijs) .
Docent: Thijs Tersmette, arts-microbioloog, Antoniusziekenhuis Nieuwegein
- 14.15 **Positionering lab in veranderend zorgstelsel: perspectief van een academisch lab**
Management van een academisch lab in het licht van de combinatie van patiëntenzorg, onderwijs en onderzoek en de daarbij behorende geldstromen, verhouding academische en perifere labs, positionering in de 'zorgmarkt' en de 'onderzoekmarkt', verhouding nationaal-internationaal, strategische keuzes
Docent: Marc Bonten, hoogleraar Medische Microbiologie, UMC Utrecht
- 15.30 Pauze
- 15.45 **Positionering labs in veranderend zorgstelsel: perspectief van een zelfstandig lab**
Ontwikkelingen in de markt voor medisch ondersteunende diensten, verhouding ziekenhuizen en zelfstandige laboratoria, verhouding met de huisartsen, commercieel bedrijf of publieke dienstverlener, verhouding met public health, marketing en positionering, strategische keuzes
Raad van Bestuur
Docent: Anne-Marie van Elsacker, arts-microbioloog bij Certe
- 17.15 Evaluatie, afspraken, afronding

Blok 2

Maandag 19 november 2018

14.00 **Presentatie en bespreking huiswerk**

Elk van de subgroepen verzorgt een presentatie, waarna vragen gesteld kunnen worden. Er wordt afgesloten met een algemene discussie over het leiden van een laboratorium in het licht van wat eerder is besproken over verandermanagement. Er is ruimte voor maximaal 5 presentaties.

Docent: Frans Stals, arts-microbioloog Zuyderland

16.45 Pauze met warme snack

17.15 **Samenwerking binnen de vakgroep**

Trefwoorden: kenmerken goed functionerende vakgroep, taakverdeling, informatiesystemen, vergaderen en besluitvorming, omgangsvormen en afspraken daarover, vormgeving medisch beleid, aandacht voor ieders ontwikkeling; met korte oefeningen tussen door;

Docenten: Mascha Gibbs-de Ridder, zelfstandig communicatie- en managementtrainer, en Remco Heukels, Heukels Trainingen, zelfstandig communicatie- en managementtrainer

20.00 Diner

Dinsdag 20 november 2018

09.00 **Vergadertechniek**

Trefwoorden: Inventarisatie vergaderproblemen. Vergaderitis. De belangrijkste valkuilen. Videoanalyse vergadering. Belang goede voorbereiding, rol voorzitter, opstellen agenda, tijdsbewaking. Oefening vergadercasus. Manieren van besluitvorming. Beleidsmatig werken. Het voorkomen van vergaderen. Taakverdeling, mandatering, rapportage. Uitleg over en oefenen met het omgaan met lastige vergadelaars.

Docenten: Mascha Gibbs-de Ridder en Remco Heukels

12.00 lunch

13.00 **Leiding geven**

Trefwoorden: inleiding in aspecten van leiding geven en personeelsbeleid in combinatie met concreet oefenen van verschillende gesprekstechnieken: feedback geven, motiverend leiding geven, instructies geven, corrigeren, slecht-nieuwsgesprekken;

Docenten: Mascha Gibbs-de Ridder en Remco Heukels (met acteurs)

16.30 pauze met warme snack

17.00 **Leiding geven (vervolg)**

Docenten: Mascha Gibbs-de Ridder en Remco Heukels (met acteurs)

20.00 Diner

Woensdag 21 november 2018

09.00 : **Onderhandelen en conflicthantering**

Trefwoorden: mix van inleidingen in theorie en concrete oefeningen, vooral gericht op helder communiceren en voorkomen van conflicten, zowel binnen de vakgroep als ten opzichte van anderen in het ziekenhuis en daarbuiten.

Docenten: Mascha Gibbs-de Ridder en Remco Heukels

12.30 Lunch

13.30 **Onderhandelen en conflicthantering (vervolg)**

Docenten: Mascha Gibbs-de Ridder en Remco Heukels

16.30 **Mondelinge en schriftelijke evaluatie hele cursus, afronding door Margo Kusters**

17.00 Einde programma

Bijlage: huiswerkopdracht NVMM

De deelnemers wordt gevraagd tijdens het eerste blok van de cursus groepjes te vormen van 3 tot 5 personen, die samen de tussentijdse opdracht gaan uitvoeren. Het is verstandig om in totaal niet meer dan 5 groepen samen te stellen.

De vraag, die de werkgroepen moeten beantwoorden luidt: “Hoe realiseert deze vakgroep in dit laboratorium haar ambitie?”. Daartoe selecteren zij een laboratorium naar keuze en informeren bij de vakgroep of deze bereid is om als ‘studieobject’ voor de werkgroep te dienen. Zo nodig kan de cursusleiding hierbij behulpzaam zijn.

De ambitie, die onderwerp van studie is, kan betrekking hebben op een diversiteit aan kwesties, waaruit de werkgroep kan kiezen. Te denken valt aan de volgende onderwerpen: realisatie van de strategie van de vakgroep, tot stand komen van een fusie, realisatie van een belangrijke vernieuwing, realisatie van belangrijke verbeteringen in de organisatie of het personeelsbeleid, verbetering van de eigen marktpositie, e.d.

De ‘studie’ bestaat vervolgens uit het bestuderen van een aantal relevante documenten, die de vakgroep ter beschikking stelt, het bezoeken van het lab en het voeren van enkele gesprekken met stafleden en eventuele anderen, indien gepast. Op grond hiervan wordt een PowerPointpresentatie voorbereid voor de hele groep..

Voorafgaand aan het bezoek worden de relevante documenten opgevraagd. Het kan gaan om beleidsplannen, jaarplannen en -verslagen, projectplannen en -verslagen, organogrammen, reorganisatieplannen, business cases, e.d. Zo nodig kunnen tijdens het bezoek aanvullende documenten worden gevraagd voor latere bestudering. Het is van belang om afspraken te maken over eventuele vertrouwelijkheid.

Het is van belang om zo snel mogelijk te beginnen met het formeren van werkgroepen, het selecteren van een lab en het plannen van data; zo mogelijk al voorafgaand aan het eerste blok, maar anders nog tijdens dit blok dan wel direct daarna. De tijd voor uitvoering van de opdracht is immers krap. Het spreekt vanzelf, dat het van belang is om van te voren goed na te denken over de vragen, die de groep beantwoord zou willen hebben.

De PowerPointpresentaties vinden plaats aan het begin van het tweede blok. Per presentatie, inclusief het gesprek met de groep daarover, is een half uur tot drie kwartier beschikbaar. Dat hangt af van het aantal presentaties. De voorbereiding van de presentatie is een verantwoordelijkheid van de hele groep. De presentatie zelf wordt bij voorkeur door 1 of 2 groepsleden gedaan.

Er is in principe ruimte voor een presentatie van 20 minuten, exclusief het nagesprek hierover. Dat betekent, dat er scherp gefocust moet worden op de informatie, die direct relevant is voor de hoofdvraag van het onderzoekje. Overige informatie, zoals m.b.t. organisatie, personeel en productiegegevens, zo beknopt mogelijk houden en alleen voor zover relevant voor een goed begrip van de kwestie.